

VIRÁGOT BONTOGATÓ...

- Virágot bontogató tavaszi napsugár ömlött szét a virágos mezőn. Döngicsélő méhecskék azt sugdosták Telegdi Misi fülébe: ne várd az asszonyt, a másnak feleségét csókra, ölelésre.
- De a mindenség édesen hirdette a szabadságot, az akarat s a szerelem korlátlanágát. A vágy pezsdült, a sziv nyugtalan türelmellenséggel dobogott, a lengedező szellő elűzte a borus gondolatokat s Telegdi várt.
- Az asszony pedig jött.
- Tétovázó, bizonytalan léptekkel, ott a kanyargós, ismerősöktől elhagyott mezei uton, de mégis jött.
- Előbb körültekintettek, azután szóltanul egymásba karoltak.
- Virágot tiprott el lábuk, fakadó, illatos bimbót s egymás mellett haladtak tovább. Mezőn. Mezőről erdőbe, sűrű gallyas erdőbe; amelyben egymás mellett, kar-karöltve eltévedtek.
- Bús volt az életük s egymást vigasztalták, becézgették. S a kettős, édes magány szerelmes csókokat sugott fogékony szivekbe — világcsalásra.
- Kelyhes virág az élet, melynek ajtaján a zümmögő bogárka mézkeresve ki-bejár s elszívja édességét mind az utolsó cseppig. Ha elfogyott ez, az elégedetlen kedves hűtlenül tovaszáll. Virág az asszony kívánatos ajkkal...
- S ezt tudták Telegdi is, az asszony is; de rábízták a jövőre.
- □
- Egymás mellett ültek a nagyvágásu, bőrsbutoru, halványan világított garszon-szobában.
- Sötét festményü aranykeretes képek bólogattak feljűk a falakról.
- Az asszony szive hevesen dobogott s a vér minden cseppjét felhajtá a fejbe, oda a gesztenyeszinü tömött hajkoszoru alá. Mázsás igazságtalansággal nehezedett a pihegő kebelre a jelen, a valóság.
- Hát ezt érdemelte ő az odaadó szerelemért? Ezt. Tudta, érezte előre. De most úgy véli, hogy hihetetlenül korán fejlett ki az egész, hogy mégis egészen meglepőleg mondta ki a szót Telegdi.
- Ez a férfi. A kedves.
- Az érzelmek haragra, bosszúra akartak sarkalni. Hiszen a bosszú édes, maradandó. Fogai közé szorította alsó ajkát. Engedelmeskedni szeretett volna önmagának, de arca mégis kétségbeesést tükrözött.
- Hát el kell hagynia mindezt, amit itt lát, amit itt édesen megszokott? Könyörtelenül el?
- Búsongók ezek az aranykeretű képek, nem mosolyognak rá többé édes, szerelmes, biztató verőfényben?
- Szek a nagyvágásu, bőrhuzatos garszon-butorok?!
- Telegdi makacs elszántsággal, unottnak látszó arccal ül itt mellette s kezét kinyújtva, nyugtalanul dobol az íróasztalon.
- Hát nincsen ennek az embernek már szive? Hová lett?
- Ha még édesen, kiméletesen, ha még okosan mondta volna a búcsuszót! Ha még egyszer őszinte édességgel búcsuzhatnának egymástól!
- De így.
- A halvány világnál megcsillan Telegdi ujján a karikagyűrű. Fénye kiméletlen gorombasággal hirdeti az asszonynak, hogy az, akinek kötöttsége dacára szerelmét áldozá, ez szabadságát lekötni készül egy ismeretlen vetélytársnővel. S únott arcán komoly kifejezéssel szemébe nevet az útjára bocsájtott kedvesnek.
- Lehetetlen, hihetetlen brutalitás ez. Feljajdulva szinte kiáltani szeretné az asszony:
- „De jerichói rózsát fogok árulni az esküvődön!”
- A torok összeszorul, a hang élettelen marad.
- A férfi szól:
- „Sajnálak...”
- Semmi becéző szó, ami oly édesen jól esnék. De a hang mintha a régi volna s a hang az érzelem kifejezője.
- Megfogja a nő kezeit s vonja, vonja őt maga felé.
- Tehát mégis!
- Talán a kényszerűség, egy féltve rejtegetett, komor kötelesség önmaga iránt vonatta ujjára a karikás szörnyeteget, amely most képes eltiporni egy odaadó nő boldogságát, életjogosultságára feléledő reményét.
- De nagy öröm volna most láthatni ezeken a nagyvágásu, bőrhuzatos garszonbutorokon a végrehajtó lefoglaló pecsétjét. De mikor az a lámpa oly homályosan ég s ez a gyűrű úgy fénylik!
- Mégis reményt nyújt a gondolat a reménytelennek.
- Megélénkül a sivár valóság, hevesebben piheg a kebel. Tehát van joga szeretni továbbra is ezt a férfit, ezt a kegyetlent.
- Aztán úgy érzi, hogy átölelni, csókolni kellene őt.

Csókba-ölelésbe fojtani minden szenvedélyt. Nem törődve a jövővel, a jelen édes világában kellene ma, most élniök.

□ Nem törődve a jövővel . . .

□ De fog-e ez a férfi, akit ő szeretve tisztel, félelmesen becsül, házasságában gyenge lenni. Meg fogja-e csalni tudni azt a nőt, a feleségét, kinek hűségét szavát adja, bár eddigi élete léhasága kényszeríti e házassági lépésre.

□ Nem erősebb a férfi a gyarló nőnél? nem gyengébbek érzelmei a nő igaz szerelménél? nem rettegi a férfi jobban a házassági perpatvart, mint a szenvedélyes, őszinte érzelmű nő a napvilágos botrányt?

□ Valóban így érzi, hogy ez a férfi, ki őt most utoljára vonja magához, gyengébb, de becsületesebb mint ő.

□ S rettenetes borzadályossággal tűnik elébe most a megtévelyedett élet, a bűn megbocsájthatatlan mélysége, a becstelenség sivár, összemorzsoló hatalma. Most először ébred nagy bűnének tudatára; most először hiszi jogosnak a társadalmi tisztesség parancsoló szavát; most először látja be, hogy nem volt joga megcsalni az urát, kit a sors hitvestársául rendelt.

□ És saját lelkiismerete sulyán, az asszony önmaga előtt megtörik.

□ A homályban bólogató sötét festményü aranykeretes képek, a nagyvágású bőrhuzatos garszon-

butorok, mind-mind, minden itt környös-körül hirdeti, hogy neki megtévelyedéséért bűnhődnie, vezekelnie kell . . .

□ Van a bűnösség érzetében is valami felemelő.

□ Nem adja vissza a férfi kézszorítását, nem simul többé a vágyódóhoz. Lerázza őt magáról. Büszkén egyenesedik ki előtte.

□ Végső bucsuzóul csak hideg kezét nyújtja. Büszkén, önbizottan.

□ „Kivánom, hogy szerencsés legyen a választása.“

□ S bezáródik mögötte a mult, édességével, költőiségével egyetemben . . .

□ □

□ Másnap ostoroz a rideg valóság.

□ Mogorva kedvtelenséggel temetkezik ujságába a férj. Unottan, szokásszerűleg pöfékeli ebédutáni szivarját.

□ Az asszony átöleli kedvesen, hizelgően. Régi idő óta így először.

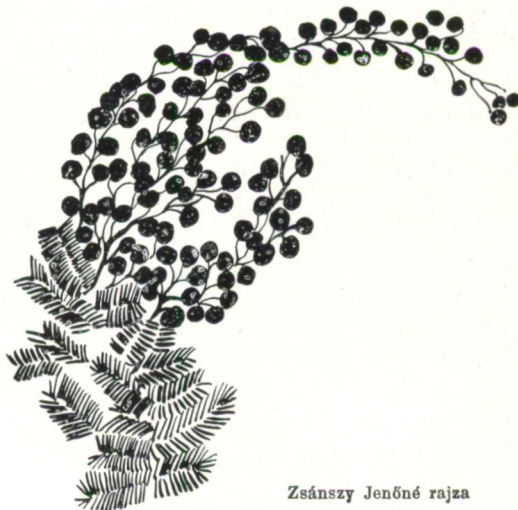
□ A megbánás minden tüzét beleoltja közeledésébe.

□ A férj közönyösen néz fel ujságából . . . azután zavartalanul tovább fujja bodor füstkarikáit.

□ Halk zokogást nyom el egy parányi zsebkendő a szomszéd szobában.

□ Mert van még bűn és van még bűnhődés.

GYÖRY JENŐ.

Zsánszky Jenőné rajza

Az én bánatomnak . . .

*Az én bánatomnak száguldani kell
Termőtlen mezőn és réteken át,
Hol emberek élnek, hol a világ van;
Kiáltani, hogy mindenki hallja:
Van egy leány, a magánynak rabja.*

*A szeme mélytüzű, mint a siri mécs,
Az arca fehér, mint halotti virág;
A lelke egy egész feldúlt kis világ,
Siratja ami nem volt, ami nincs.
Egyedül szive, tiszta szive kincs.*

*Ha kigyúlnak az égen a csillagok,
És karját néha ölelésre tárja:
Csak a silány rét bús virága látja,
Epedése lázas, de hangtalan;
És forróbb, mint melynek visszhangja van.*

*Az én bánatomnak száguldani kell
Bércen, felhőn át, fel a magas égig;
Sikoltani egész világon végig.
A bánatomnak kiáltani kell,
Míg én magam némán hervadok el.*

Bártfai Szabó Aranyos.